

– 168 с.

6. Мальцев М. Н. Самозащита субъективных прав по российскому законодательству (теоретико-правовое исследование): автореф. дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / М. Н. Мальцев. – Саратов, 2006. – 24 с.

7. Рясенцев В. А. Осуществление и защита гражданских прав. – В кн.: Советское гражданское право: учебник / В. А. Рясенцев. – В 2-х ч. – Ч. 1. – М.: Юрид.лит., 1986. – 560 с.

8. Свердлык Г., Страунинг Э. Способы самозащиты гражданских прав и их классификация / Г. Свердлык, Э. Страунинг // Хозяйство и право. – М., 1999. – № 1. – С. 35-41.

9. Сліпенчук Н. А. Цивільно-правові способи захисту корпоративних прав: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Н. А. Сліпенчук. – Івано-Франківськ, 2014. – 212 с.

10. Усенко М. И. Гражданско-правовая защита прав и свобод советских граждан / М. И. Усенко // Советский закон и гражданин. Юридический справочник. – В 2-х ч. – Ч. 1. / под ред. Б. М. Бабия. – К.: Вища школа, 1980. – 129 с.

УДК 346.2 (043.2)

Жук К. Ю., старший лаборант,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гелич А. О., к.ю.н., доцент

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ГОСПОДАРСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ»

У сучасних умовах при переході України до ринкової економіки, в нашій державі створюється велика кількість господарських об'єднань різних організаційно-правових форм з метою координації діяльності учасників господарських об'єднань, підвищення конкурентоспроможності продукції таких учасників, запровадження наукових розробок та новітніх технологій [9, с. 41]. Саме тому, досліджуючи особливості правового становища господарських об'єднань, необхідно передусім зупинитися на з'ясуванні сутності поняття «господарське об'єднання».

Господарські об'єднання – узагальнюючий термін, яким у науці господарського права і в законодавчих актах позначаються об'єднання суб'єктів господарювання. Так, С. М. Грудницька визначає господарське об'єднання як сукупність самостійних суб'єктів господарювання, які об'єднують свою виробничу, наукову, комерційну та іншу господарську діяльність для захисту спільних інтересів, координації зусиль і вирішення складних технічних, технологічних, фінансових, соціально-економічних проблем, реалізації цільових програм і проектів інвестиційного, науково-

технічного і екологічного характеру [13, с. 361].

Чинне законодавство України вживає різні терміни для позначення господарських об'єднань та їх учасників. Так, Цивільний кодекс України [12] (ст. 118) вживає терміни «залежне» і «головне» товариство, Господарський кодекс України (ст. 70 і норми глави 12) – «об'єднання підприємств» (аналогічний термін містить Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» [10]) або «господарські об'єднання», а також «асоційоване підприємство», «залежне (дочірнє) підприємство».

У Податковому кодексі України (п. 14.1.159) та в законодавстві про захист економічної конкуренції застосовується термін «пов'язані особи», якими є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання (абз. 4 ст. 1 Закону України від 11 січня 2001 р. «Про захист економічної конкуренції» [7]), а також «група суб'єктів господарювання» (абз. 12 ст. 1 зазначеного Закону). Термін «об'єднання юридичних осіб» вжито в Законі України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [6] (ч. 12 ст. 13 Закону).

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30 липня 1999 р. № 176 [11], терміном «група підприємств» позначає материнське (холдингове) підприємство та дочірні підприємства.

Законодавство про банки і банківську діяльність [3], про фінансові послуги [4], а також про акціонерні товариства [5] використовує термін «афілійовані особи». В банківському законодавстві вживаються також терміни «банківська холдингова група» та «фінансова холдингова група».

Терміни «холдингова компанія» та «корпоративне підприємство», крім ст. 126 ГК України, застосовуються в Законі України від 15 березня 2006 р. «Про холдингові компанії в Україні» [8].

Зрозуміло, що така розбіжність у термінах, незалежно від того, для яких цілей вони вживаються (крім випадків, коли той або інший термін несе певне специфічне смислове навантаження), є неприпустимою і вимагає відповідного узгодження аналогічних понять і термінів.

У ГК України (ч. 1 ст. 119) термін «господарські об'єднання» до певної міри ототожнюється з терміном «об'єднання підприємств», вжитим у ст. 70 ГК України [2]. Так, у тих випадках, коли законодавець виділяє особливості правового статусу того або іншого виду об'єднань, обумовлені порядком їх заснування, він вживає терміни «господарські об'єднання» або «державні (комунальні) господарські об'єднання» (щодо об'єднань, утворених державними (комунальними) підприємствами).

Таким чином, терміном «господарське об'єднання» в ГК України та в інших законах, а також у теорії господарського права та в господарській

практиці доцільно позначати будь-яке об'єднання суб'єктів господарювання, а не лише об'єднання підприємств, оскільки останнє є лише одним із видів об'єднань суб'єктів господарювання [1, с. 134].

Література

1. Актуальні проблеми господарського права: навч. посіб. / за ред. В. С. Щербини. – К.: Юрінком Інтер, 2013. – 528 с.
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 119.
3. Про Національний банк України: Закон України від 25 травня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 29. – Ст. 238.
4. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 1. – Ст. 1.
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 17 вересня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 50. – Ст. 34.
6. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14 травня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 1.
7. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 12. – Ст. 1.
8. Про холдингові компанії в Україні: Закон України від 15 березня 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 34. – Ст. 1.
9. Кравець І. Ознаки господарських об'єднань як центрів господарських систем / І. Кравець // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 1. – С. 41-44.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 7 липня 1999 р. № 163 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 30. – Ст. 1569.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30 липня 1999 р. № 176 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 30.
12. Цивільний кодекс України від 16 січня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 118.
13. Хозяйственное право: учебник / В. К. Макутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулина [и др.]; под. ред. В. К. Макутова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.